

Posudek diplomové práce Vilmy Slatinské
Poetika města v počáteční tvorbě Maria Benedettiho

Vedoucí práce: doc. PhDr. Hedvika Vydrová
Oponent: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.
Obor: španělština

Autorka si dobře vymezila téma práce a přehledně je rozvrhla (přehlednost by byla dostatečná i bez číselného značení kapitol a podkapitol). Celkově má diplomová práce nevyrovnanou úroveň.

K vlastnímu tématu se blíží zeširoka v několika panoramatických náčrtech, které jsou vzhledem k maximální stručnosti dosti zběžné. Pro autorku bylo jistě prospěšné si připomenout celkovou situaci hispanoamerické společnosti i literatury v první polovině 20. století, seznámit se s dějinami Uruguaye a s vývojem její literatury – lze ocenit důkladnost přípravy a vědomí důležitosti kontextů. Ovšem snaha vtěsnat na několik stránek značné množství informací vede k přetížení fakty a k zjednodušování. Nadbytečnost tolika přehledů dokládá i skutečnost, že se tyto informace mnohdy míjejí s dalším výkladem (např. v pasáži o „generaci 45“ je zmínka o její kritice a odmítání stávajícího režimu, avšak předchozí přehled vývoje uruguayské společnosti nezdůraznil fakta důležitá pro Benedettiho: o jaký režim šlo, proč byl odmítán).

Obecné východisko k literárnímu pojetí města našla V. Slatinská v dobře zvolených odborných pracích D. Hodrové a J. C. Rovíry. Autorka v těchto úvodních kapitolách více tíhne k historickému pohledu na vývoj určitého jevu než k teoretické a typologické úvaze. Podstatné však je, že dokázala ze sekundární literatury vybrat jeden princip (fyzické prvky statické/mobilní, rovina architektonická/„žité“ město) a posléze ho aplikovat na Benedettiho díla – soustředěné návraty k tomuto teoretickému postřehu patří k základním hodnotám této diplomové práce.

Zaujetí pro historii je patrné i ze shrnutí vývoje obrazu města v latinskoamerické kultuře, kde ovšem panorama místy sklouzává k nepřesnostem (označení utopií za „historické metafory“, s. 13, chybný překlad Ciudad de los Césares, tamtéž, „z předkolumbovského období se dochovaly literární záznamy“, tamtéž, „s historickými texty z předkolumbovského období“, s. 14). Závažnější je nevyjasněnost kapitolky Městský kritický realismus (s. 20) – sporné je užití pojmu kritický realismus (v běžném užití spjatého s 19. stoletím, jak ho ostatně autorka užívá na s. 27) a tvrzení, že kritická městská próza začíná v hispanoamerické literatuře od třicátých let 20. stol. Je-li východiskem této terminologie a datace sekundární literatura, měla být využita přesněji, anebo polemicky; už stěžejní román hispanoamerického kritického realismu *Martín Rivas* (1862) má městské téma, podobně jako naturalistické romány přelomu století a dále pokračující linie městské tematiky. Všimnout si tohoto kontextu by pro vlastní téma diplomové práce mohlo být významnější než některé kontexty zde zmíněné. Nepřesné užívání literárněhistorických termínů se vyskytuje i na jiných místech – např. próza regionální „vyústila v proud tzv. kreolismu“, román telurický, mundonovismus (s. 8-9); V. Slatinská by případně mohla u obhajoby objasnit vztah mezi těmito pojmy.

Má připomínka o nevyrovnanosti se vztahuje ještě k první kapitole stěžejní části diplomové práce, věnované třem žánrům v prvním období Benedettiho díla, románu *Chvíle oddechu*, sbírce povídek *Montevideané* a dvěma básnickým sbírkám. V kapitole o románu (4. kap.) převažuje tematická rovina, kdy jsou postavy a vztahy mezi nimi komentovány více jako „živé“, s malým zřetelem k jejich literární povaze. Podobně čas je pojednán převážně tematicky jako „jeden z hlavních motivů“; tím významnější je pěkná úvaha o formě deníku (s. 53); ovšem i zde by prospělo užití pojmů jako kompozice či chronologické uspořádání. V celé této diplomové práci získávají výrazně odbornější úroveň ty pasáže, které dobře pracují se sekundární literaturou a všímají si literárnosti zkoumaných děl. Například kapitola o vyprávěcí perspektivě, kde je však opět slabší kapitolka „Sentiment a prvky lyriky“, s terminologicky nejasným názvem (navíc na „prvky lyriky“ pak téměř nedejde).

V závěru kapitoly o románu *Chvíle oddechu* je (neústrojně na konci kapitolky „Sentiment a prvky lyriky“, oddělena pauzou) umístěna velmi dobrá pasáž o koncepci města, jehož pojetí bylo v předchozím rozboru pojednáno spíše implicitně, zejména prostřednictvím postav. Zde a nadále je význam postav výslovně interpretován jako součást koncepce „žitého“ města. Zdá se, jako by na s. 64 došlo k obratu, další dvě kapitoly a závěr jsou již vyvrážděné, bez zmíněné nevyrovnanosti. Práce v těchto kapitolách nabývá na pronikavosti komparací Benedettiho děl, a to jak v rovně tematické, s postřehy o bohatství motivů a jejich odstínech a o celkové koncepci města, tak se zřetelem k žánrové odlišnosti. Cenné je zařazení poezie, v němž zřetel k literárnosti je zvláště výrazný ve výborné pasáži interpretující vidění města ve spojení témat a jazyka. Oceňuji také průběžný důraz na humor a ironii Benedettiho stylu v různých žánrech.

Stěžejní část práce Vilmy Slatinské se vyznačuje citlivou četbou a bohatě odstíněnou interpretací Benedettiho vidění všednodennosti. Autorčin smysl pro interpretaci ukazují mj. i úvahy o překladech názvů Benedettiho děl (u *Poemas hoyporhoy* mohla vzít v potaz i jazykovou hru a zvážit možný překlad, Básně prodnešek, zednenaden?).

K hodnotám práce patří kvalitní výběr bibliografie a celkem zvládnutý poznámkový aparát (jen u častých citací z Rovirovy knihy nebylo třeba opakovat celý bibliografický údaj; později autorka již „ibid.“ užívá, jen podotýkám, že tato zkratka má pokračovat u odkazu z téhož díla i na další stránce práce; relativně často chybí odkaz na stranu citované odborné práce). Práce je napsána kultivovaným jazykem, oceňuji rovněž pečlivé zredigování (spíše pro další autorčino psaní upozorňuji na občasně hovorové výrazy – „pár“, „malinko“ –, na nadužívání slova „mnohem“ a na občasně chyby v tvaru zájmena jež, jenž).

Doporučuji, aby diplomová práce Vilmy Slatinské byla přijata k obhajobě.

prof. Anna Housková